

Avoimuusrekisteri – vaikuttamistoiminnan taloudelliset tiedot

Artur von Bonsdorff, ylitarkastaja

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Avoimuusrekisterilaki

1 §

Päätöksenteon avoimuuden lisäämiseksi sekä päätöksentekoon kohdistuvan pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen vaikuttamisen ja siihen liittyvän elinkeinona harjoitettavan neuvonnan rekisteröintiä varten on ilmoitusmenettelyyn perustuva avoimuusrekisteri.

Mistä avoimuusrekisterissä on kyse?

Tahojen, jotka harjoittavat eduskuntaan tai ministeriöihin kohdistuvaa vaikuttamistoimintaa tai sen neuvontaa, tulee jatkossa rekisteröityä avoimuusrekisteriin.

Rekisteröitymisen jälkeen toimijoiden tulee raportoida puolivuositain vaikuttamistoiminnastaan. **Taloudelliset tiedot ja käytetyt resurssit raportoidaan kerran vuodessa.**

Rekisterin tiedot ovat julkisia ja julkaistaan ilman viivettä avoimuusrekisteri.fi-palvelussa.

Mistä tekijöistä ilmoitusvelvollisuus muodostuu?

Toimija

Oikeushenkilö

Yksityinen
elinkeinonharjoittaja
(toiminimi)

Toiminta

Vaikuttamistoiminta
(lobbaus)

Vaikuttamistoiminnan
neuvonta (lobbaukseen
liittyvä konsultointi)

Vaikuttamistoiminnan kohde

Eduskunta

Ministeriöt

Vaikuttamistoiminta

- Vaikuttamistoiminta on omaan lukuun harjoitettavaa, vaikuttamistoiminnan kohteeseen kohdistuvaa yhteydenpitoa, jolla pyritään vaikuttamaan asian valmisteluun ja päätöksentekoon edistämällä tiettyä etua tai tavoitetta.
- Käytännössä etu tai tavoite on usein ilmoitusvelvollisen poliittisiin, liiketaloudellisiin tai muihin yhteiskunnallisiin intresseihin liittyvä asia, jota pyritään edistämään vaikuttamalla esimerkiksi tiettyyn sääntely, budjetti-, hankinta-, kehittämis- tai politiikkatoimen sisältöön tai tällaisen toimen aloittamiseen tai päättämiseen.
- Asian valmistelua ja päätöksentekoa tulkitaan laajasti. Esimerkiksi varhainen vaikuttaminen, jolloin ei välttämättä ole vielä asetettu virallista hanketta tai työryhmää, on ilmoitettavaa tietoa.

Vaikuttamistoiminnan neuvonta

- Vaikuttamistoiminnan neuvonta on asiakkaan toimeksiannosta asiakkaan puolesta tehtyä vaikuttamistoimintaa tai asiakkaalle annettavaa muuta aiheeseen liittyvää neuvontaa.
 - Vaikuttamistoiminnan neuvonta
 - Asiakkaan puolesta harjoitettu vaikuttamistoiminta
 - Vaikuttamistoiminnan neuvontaa tarjoavan organisaation oma suhdetoiminta
- Kun on kysymys vaikuttamistoiminnan neuvonnasta, ilmoitusvelvollisuus on vaikuttamistoiminnan neuvontaa harjoittavalla yrityksellä.
- Asiakkaan itsensä harjoittamasta vaikuttamistoiminnasta on ilmoitusvelvollisuus aina asiakkaalla.

Vaikuttamistoiminnan kohteet

- Ilmoitusvelvollisuus edellyttää, että vaikuttamisen kohteena on eduskunta, eduskunnan kanslia tai ministeriö

Eduskunnalla tarkoitetaan:	Ministeriöllä tarkoitetaan:
• kansanedustajia• kansanedustajien avustajia• eduskuntaryhmien henkilökuntaa• eduskunnan kanslian virkamiehiä	• ministeriä• ministerin toimikaudeksi asetettuja valtiosihteereitä• ministerin erityisavustajia• ministeriön virkamiehiä• ministeriöiden asettamia selvityshenkilöitä

- Vaikuttamistoiminnan kohteilta avoimuusrekisteri ei edellytä toimenpiteitä tai synnytä velvollisuuksia.

Tietojen ilmoittaminen avoimuusrekisteriin

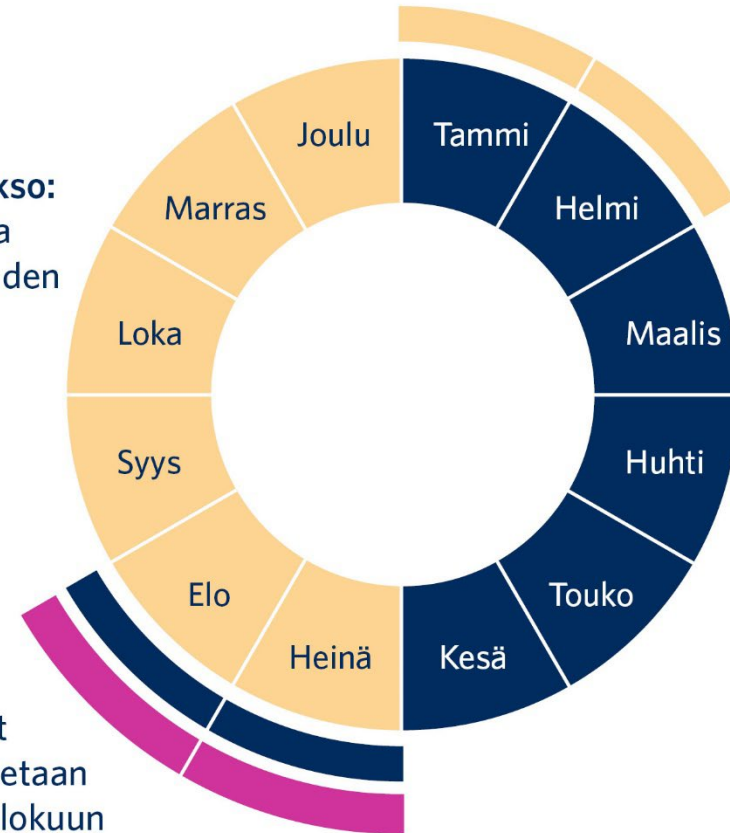
Toimintailmoitus

- Ilmoitusvelvollisen on annettava selvitys vaikuttamistoiminnastaan tai vaikuttamistoiminnan neuvonnasta avoimuusrekisteriin toimintailmoituksella
- Toimintailmoituksessa ilmoitetaan vaikuttamistoiminnasta, vaikuttamistoiminnan neuvonnasta tai sen suhdetoiminnasta sekä **niihin liittyvistä taloudellisista tiedoista (vuodesta 2026 alkaen)**
- Annetaan kahdesti vuodessa, **taloudelliset tiedot kerran vuodessa edeltävältä kalenterivuodelta**
- Tiedot ilmoitetaan liikesalaisuuden estämättä.

Milloin toimintailmoituksia tehdään?

- Kalenterivuosi sisältää kaksi raportointijaksoa ja kaksi ilmoituskautta
- Kuuden kuukauden raportointijaksoa seuraa aina kahden kuukauden ilmoituskausi
- Taloudelliset tiedot ilmoitetaan aina vain heinä-elokuun ilmoituskaudella kokonaiselta edeltäneeltä vuodelta
 - Ensimmäistä kertaa tiedot kerätään vuodelta 2025 ja ilmoitetaan rekisteriin heinä-elokuussa 2026

Raportointijakso:
Ilmoitusjaksoa edeltävän kuuden kuukauden vaikuttamis-toiminta tai sen neuvonta

Taloudelliset tiedot ilmoitetaan vain heinä-elokuun ilmoituskauden aikana

Ilmoituskausi:

Edellisen raportointijakson tiedot ilmoitetaan avoimuusrekisteriin toimintailmoituksella kahden kuukauden ilmoituskauden aikana

Vaikuttamistoiminnan taloudelliset tiedot

Vaikuttamistoiminnan taloudelliset tiedot (1/3)

- Taloudellisten tietojen raportoinnilla pyritään tarjoamaan tietoa eri toimijoiden resursseista.
- Ilmoitetaan avoimuusrekisteriin aina kerran vuodessa, kesän toimintailmoituksessa. Ensimmäisen kerran kesällä 2026.
- Taloudelliset tiedot koskevat edellistä kalenterivuotta
- Tämä tarkoittaa, että ilmoitusvelvollisten on kerättävä talteen vaikuttamistoiminnan taloudellisia tietoja vuodesta 2025 alkaen

Vaikuttamistoiminnan taloudelliset tiedot (2/3)

Avoimuusrekisterilain (430/2023) 6 §:n 2 momentin 4-5 kohdan tarkoittamat tiedot ovat:

- **Vaikuttamistoiminnan taloudelliset tiedot:**
 - edellisen kalenterivuoden aikana vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kokonaismäärä ja näiden vaikuttamistoimintaan käyttämät henkilötyövuodet
 - ostopalveluina hankitun vaikuttamistoiminnan neuvonnan euromääräiset kustannukset.
 - vaikuttamistoimintaan liittyvät markkinointi- ja edustamiskulut
- **Vaikuttamistoiminnan neuvonnan taloudelliset tiedot:**
 - vaikuttamistoiminnan neuvonnan euromääräinen liikevaihto.

Vaikuttamistoiminnan taloudelliset tiedot (3/3)

- Taloudelliset tiedot syntyvät ainoastaan siitä vaikuttamistoiminnasta tai vaikuttamistoiminnan neuvonnasta, joka on avoimuusrekisterilain soveltamisalan piirissä.
- Ilmoitusvelvollisen ei tarvitse ilmoittaa vaikuttamistoiminnan ja vaikuttamistoiminnan neuvonnan taloudellisia tietoja, jos se ei ole harjoittanut vaikuttamistoimintaa tai vaikuttamistoiminnan neuvontaa edellisen kalenterivuoden aikana.
- Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava toimintailmoituksessa vaikuttamistoiminnan ja vaikuttamistoiminnan neuvonnan taloudelliset tiedot liikesalaisuuden estämättä.
- Poistumisilmoituksen yhteydessä on annettava erillisellä toimintailmoituksella vaikuttamistoiminnan ja vaikuttamistoiminnan neuvonnan taloudelliset tiedot edeltäneeltä kalenterivuodelta, jos ilmoitusvelvollinen ei vielä ole niitä ilmoittanut.

VTV:n määräysluonnos vaikuttamistoiminnan taloudellisten tietojen muodostamisesta

- Määräyksenantovaltuus: Avoimuusrekisterilain 6 §:n 5 momentin mukaan rekisteriviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten vaikuttamistoiminnan ja vaikuttamistoiminnan neuvonnan taloudelliset tiedot muodostetaan.
- Määräyksen tavoitteena on tarkentaa avoimuusrekisterilain tarkoittamien vaikuttamistoiminnan taloudellisten tietojen muodostamiseen vaadittuja tietoja
- Määräys koskee vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kokonaismäärää ja näiden vaikuttamistoimintaan käyttämien henkilötyövuosien sekä vaikuttamistoimintaan liittyviä markkinointi- ja edustamiskulujen muodostamista.
- Vaikuttamistoiminnan taloudellisia tietoja koskeva määräysluonnos lausuttavana 19.11. asti osoitteessa lausuntopalvelu.fi
- Lopullinen määräys annetaan lausuntokierroksen jälkeen joulukuussa

**Vaikuttamistoimintaan
osallistuneiden henkilöiden
kokonaismäärä ja
vaikuttamistoimintaan
käytetyt henkilötyövuodet
(perustuu
määräyslunnokseen)**

Edellisen kalenterivuoden aikana vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kokonaismäärä

- Vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kokonaismäärään lasketaan kaikki henkilöt, jotka osallistuvat ilmoitusvelvollisen raportointijakson aikana harjoittamaan vaikuttamistoimintaan.
- Ilmoitusvelvollisen harjoittama vaikuttamistoiminta on se vaikuttamistoiminta, josta ilmoitusvelvollinen on ilmoittanut toimintailmoituksessa
 - (yhteydenpidon aihe, yhteydenpidon kohde, yhteydenpitotapa)
- Vaikuttamistoimintaan osallistuneisiin henkilöihin luettaisiin ne henkilöt, jotka ovat hoitaneet varsinaisen yhteydenpidon vaikuttamistoiminnan kohteisiin, sekä ne henkilöt, jotka ovat osallistuneet niiden mahdollistamiseksi tehtyyn taustatyöhön.

Vaikuttamistoimintaan osallistuneet henkilöt

- Kaikki henkilöt, jotka ovat osallistuneet ilmoitusvelvollisen toimintailmoituksessa ilmoittamaan vaikuttamistoiminnan yhteydenpidon hoitamiseen
- Kaikki henkilöt, jotka ovat osallistuneet kyseisen vaikuttamistoimintaan liittyvän yhteydenpidon mahdollistamiseksi tehtyyn taustatyöhön
- Näihin henkilöihin voi kuulua työsuhteessa ilmoitusvelvolliseen olevien henkilöiden lisäksi myös esimerkiksi vapaaehtoistyötä tekevät tai luottamushenkilöt, jos he osallistuvat vaikuttamistoimintaan ilmoitusvelvollisen edustajana.
 - Tällöin heidän toimintansa katsotaan osaksi ilmoitusvelvollisen vaikuttamistoimintaa.

Vaikuttamistoimintaan osallistuneet henkilöt: Taustatyö

- Henkilöt, jotka eivät ole olleet suorassa yhteydenpidossa vaikuttamistoiminnan kohteisiin, mutta jotka ovat osallistuneet siihen taustatyöhön, joka on mahdollistanut ilmoitusvelvollisen vaikuttamistoimintaan liittyvän yhteydenpidon toteutumisen.
- Tällaisina työtehtävinä pidettäisiin esimerkiksi:
 - vaikuttamistoiminnan suunnittelua
 - viestinnän ja toiminnan suunnittelua
 - tärkeiden sidosryhmien kartoittamista
 - osaamisen ja kontaktien hyödyntämistä yhteydenpidon suunnittelussa.
- Oleellista on, että taustatyö liittyy toteutuneeseen yhteydenpitoon vaikuttamistoiminnan kohteisiin.

Mitä ei pidetä vaikuttamistoimintaan osallistumisena?

- Hallinnollista tehtävää suorittavan henkilön työsuoritusta, joka mahdollistaa vaikuttamistoiminnan tekemisen, mutta joka itsessään ei liity itse vaikuttamistoimintaan.
 - Henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät
 - Asiakirjahallintaan liittyvät tehtävät
 - Muut hallinnolliset avustavat tehtävät
- Vaikuttamistoimintaan osallistumisena ei myöskään katsota osallistumista sellaiseen toimintaan, joka ei ole avoimuusrekisterin soveltamisalan piirissä. Esim:
 - Vaikuttamiseen liittyvä toiminta ja yhteydenpito, joka kohdistuu muihin henkilöihin kuin lain tarkoittamiin vaikuttamistoiminnan kohteisiin
 - Tavanomainen viranomaisasiointi
 - Julkinen esiintyminen yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa.
 - Joukkoviestintä, uutis- tai asiakaskirjeen lähettäminen.

Vaikuttamistoimintaan käytetyt henkilötyövuodet (1/2)

- Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kokonaismäärän lisäksi heidän vaikuttamistoimintaan käyttämänsä työaika.
- Ilmoitettavan työajan piiriin kuuluvat siten vain ne henkilöt, jotka ovat osa vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kokonaismäärää.
- Vaikuttamistoimintaan osallistumiseen käytettynä työaikana laskettaisiin:
 - Kaikki työaika, jotka ilmoitettuun henkilöiden kokonaismäärään kuuluneet henkilöt ovat käyttäneet vaikuttamistoimintaan liittyvään yhteydenpitoon, joista ilmoitusvelvollinen on toimintailmoituksessa ilmoittanut
 - Kaikki työaika, jotka ilmoitettuun henkilöiden kokonaismäärään kuluneet henkilöt ovat käyttäneet ilmoitetun vaikuttamistoiminnan mahdollistamiseksi tehtyyn taustatyöhön

Vaikuttamistoimintaan käytetyt henkilötyövuodet (2/2)

- Ilmoitusvelvollinen ilmoittaa avoimuusrekisteriin vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden vaikuttamistoiminnan osallistumiseen käytetyt **työtunnit**. Yksi työtunti on 60 minuuttia.
 - Esim. Jos kaksi ilmoitusvelvollisen edustajaa osallistuu yhteen 60 minuutin tapaamiseen vaikuttamistoiminnan kohteen kanssa, kerryttää tapaaminen yhteensä kaksi henkilötyötuntia.
- Tarkastusvirasto muuntaa ilmoitetut työtunnit henkilötyövuodeksi seuraavalla kaavalla:

$$htv = \frac{\text{Ilmoitusvelvollisen ilmoittamat työtunnit}}{1819,75}$$

Jakajana käytettävä luku saadaan laskutoimituksella $251 \times 7,25$. Tässä 251 on toimialaneutraali työpäivien määrä vuonna 2025 ja 7,25 toimialaneutraali työtuntien määrä työpäivän aikana.

Kokonaismäärän ja työajan ilmoittaminen: Esimerkki

Vuonna 2025 ilmoitusvelvollinen on ilmoittanut toimintailmoituksissa omasta vaikuttamistoiminnastaan seuraavasti:

Tammi-helmikuun toimintailmoitus:

3 yhteydenpidon aihetta

10 vaikuttamistoiminnan kohdetta
yhteydenpidon tavat ovat olleet tapaaminen ja sähköposti

Heinä-elokuun toimintailmoitus:

5 yhteydenpidon aihetta

10 vaikuttamistoiminnan kohdetta
yhteydenpidon tavat ovat olleet tapaaminen ja sähköposti

Ilmoitusvelvollisella on ollut 3 työntekijää, jotka ovat hoitaneet **yhteydenpidon** vaikuttamistoiminnan kohteisiin näistä 8 aiheesta ja osallistuneet siihen liittyvän **taustatyön** tekemiseen:

Työntekijä 1: 175 työtuntia

Työntekijä 2: 200 työtuntia

Työntekijä 3: 140 työtuntia

Ilmoitusvelvollisella on lisäksi 2 työntekijää, jotka eivät ole itse olleet suorassa yhteydenpidossa vaikuttamistoiminnan kohteisiin. He ovat kuitenkin osallistuneet siihen liittyvään taustatyöhön.

Työntekijä 4: 150 työtuntia

Työntekijä 5: 250 työtuntia

Avoimuusrekisteriin ilmoitetaan:

Vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden kokonaismäärä: **5**

Vaikuttamistoimintaan käytetyt henkilötyövuodet: **915 työtuntia-> 0,5 htv**

**Ostopalveluina hankitun
vaikuttamistoiminnan
neuvonnan euromääräiset
kustannukset**

Ostopalveluina hankitun vaikuttamistoiminnan neuvonnan euromääräiset kustannukset

- Ilmoitusvelvollinen edellisen kalenterivuoden aikana ostopalveluina hankitun vaikuttamistoiminnan neuvonnan euromääräiset kustannukset.
- Vaikuttamistoiminnan neuvonta on sellaista elinkeinona harjoitettua toimintaa, jossa vaikuttamistoimintaa harjoitetaan asiakkaan puolesta tai asiakkaalle annetaan tukea vaikuttamistoiminnassa (Avoimuusrekisterilaki 2 § 3 mom.).
- Ostopalveluina hankittu vaikuttamistoiminnan neuvonta, jonka kustannuksista ilmoitetaan ovat esimerkiksi:
 - Vaikuttamistoiminnan suunnittelu
 - Viestinnän ja toiminnan suunnittelu
 - Tärkeiden sidosryhmien kartoittaminen
 - Konsulttitoimijan osaamisen ja kontaktien hyödyntäminen yhteydenpidon suunnittelussa tai järjestämisessä
 - Muu neuvonta omaan vaikuttamistoimintaan liittyen
- Hankituista neuvontapalveluista, jotka eivät liity ilmoitusvelvollisen vaikuttamistoimintaan, ei tarvitse ilmoittaa.

Vaikuttamistoimintaan liittyvät markkinointi- ja edustamiskulut

**(perustuu
määräysluonnokseen)**

Vaikuttamistoimintaan liittyvät markkinointi- ja edustamiskulut

- Ilmoitusvelvollinen ilmoittaa kalenterivuoden aikana syntyneet vaikuttamistoimintaan liittyvät markkinointi- ja edustamiskulut. Nämä kulutyyppit ilmoitetaan erikseen.
- Kyse on sellaisista kuluista, jotka ovat syntyneet ilmoitusvelvollisen edellisvuonna harjoitetun vaikuttamistoiminnan yhteydessä tehtyyn markkinointiin ja edustamiseen.
- Oleellista on, että kulut ovat syntyneet vaikuttamistoiminnasta, joka on kohdistunut lain tarkoittamiin vaikuttamistoiminnan kohteisiin.
 - Jos markkinointi- ja edustamiskuluja syntyy tilanteissa, joissa vain osa vaikuttamisen kohteista kuuluu lain soveltamisalaan, kustannukset jaetaan lain piiriin kuuluvan vaikuttamistoiminnan ja muun toiminnan kesken.

Vaikuttamistoimintaan liittyvät markkinointi- ja edustamiskulut

Edustamiskulut

- Muodostuvat ilmoitusvelvollisen vaikuttamistoimintaan liittyvästä, vaikuttamistoiminnan kohteisiin kohdistuvasta vieraanvaraisuudesta tai muusta huomaavaisuudesta aiheutuneista menoista.
- Esimerkiksi ravintolakulut, edustuslahjat, edustusmatkat ja niihin liittyvät matka- ja majoituskulut sekä edustamiseen käytetyistä kiinteistöistä aiheutuneet kulut.

Markkinointikulut

- Muodostuvat vaikuttamistoiminnassa käytettyjen markkinointimateriaalien ja -palveluiden hankinnasta aiheutuneista menoista.
- Markkinointikulut syntyisivät esimerkiksi sellaisista vaikuttamistoiminnan kohteisiin kohdistuneista markkinointikampanjoiden materiaaleista, joilla edistetään ilmoitusvelvollisen etua tai tavoitetta.

Vaikuttamistoiminnan neuvonnan taloudelliset tiedot

Vaikuttamistoiminnan neuvonnan taloudelliset tiedot

Vaikuttamistoiminnan neuvonnan euromääräinen liikevaihto

- Vaikuttamistoiminnan neuvontaa harjoittava ilmoitusvelvollinen ilmoittaa edellisen kalenterivuoden vaikuttamistoiminnan neuvonnasta saatu liikevaihto euromääräisenä
- Käytännössä se euromääräistä liikevaihto, joka ilmoitusvelvollinen on kalenterivuoden aikana saanut kaikista vaikuttamistoiminnan neuvonnan palvelujen myynneistä.
- Vaikuttamistoiminnan neuvonnan erilaisia palveluita ovat esimerkiksi
 - asiakkaan vaikuttamistoiminnan ja viestinnän suunnittelua
 - asiakkaalle tärkeiden sidosryhmien kartoittamista
 - asiakkaan puolesta harjoitettu vaikuttamistoiminta
 - muuta neuvontaa vaikuttamistoimintaan liittyen.
- Neuvontapalveluista, jotka eivät liity asiakkaan vaikuttamistoimintaan, ei tule ilmoittaa.

Hyvä muistaa avoimuusrekisterin käytöstä

Tunnista

- mistä aiheista organisaatiossanne vaikutetaan
- keihin vaikutetaan ja mitä yhteydenpitotapoja käytetään
- ketkä osallistuvat vaikuttamistyön tekemiseen

Suunnittele

- miten dokumentoitte vaikuttamisenne ja siihen käytetyt resurssit omiin järjestelmiinne
- ketkä keräävät ja ylläpitävät tietoa organisaationne vaikuttamisesta

Päätä

- keiden vastuulla avoimuusrekisterin käyttö organisaatiossanne on ja valtuuta avoimuusrekisterin käyttäjät asioimaan organisaationne nimissä (Suomi.fi)

Tahdotko tuoreet tiedot avoimuusrekisteristä?

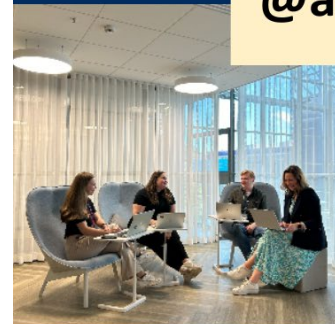
Haluatko tuoreimmat tiedot uudesta avoimuusrekisteristä?

Tilaa uutiskirje

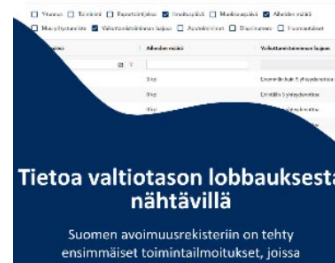
Avoimuusrekisteri on Instagramissa

@avoimuusrekisteri

Tilaa uutiskirje

Tiesitkö, että
yleisin avoimuusrekisteriin merkitty yhteydenpitotapa on sähköposti?

Tietoa valtiotason lobbauksesta nähtävillä

Suomen avoimuusrekisteriin on tehty ensimmäiset toimintailmoitukset, joissa

Muistathan, että

rekisteröityneen organisaation on tehtävä toimintailmoitus, vaikka toiminta olisi ollut pienimuotoista tai sitä ei olisi ollut lainkaan.

Ilmoituskausi päättyy pian

Kiitos!

Tack!